

Regeringens proposition

2010/11:38

Fördjupad samverkan inom forskning, utbildning
och innovation – hållbar energi

Prop.
2010/11:38

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 25 november 2010

Fredrik Reinfeldt

Jan Björklund
(Utbildningsdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I syfte att uppnå en fördjupad samverkan inom området hållbar energi föreslås i propositionen att riksdagen bemyndigar regeringen att besluta om bl.a. förvärv av aktier i europabolaget KIC InnoEnergy SE och om kapitaltillskott till bolaget.

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Ärendet och dess beredning	4
3	Bakgrund.....	4
4	Förvärv av aktier och kapitaltillskott	6
5	Konsekvenser av förslagen	7
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 25 november 2010..	9

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen

1. att besluta om förvärv av två aktier i europabolaget KIC InnoEnergy SE till ett belopp om högst 180 000 kronor (avsnitt 4),

2. att vidta de åtgärder som krävs för att genomföra förvärvet av aktierna (avsnitt 4),

3. att under 2011 för det under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning upptagna anslaget 2:4 *Uppsala universitet: Forskning och forskarutbildning* ingå åtaganden om att lämna kapitaltillskott till KIC InnoEnergy SE som medför behov av framtida anslag på högst 4 500 000 kronor under 2012–2016 (avsnitt 4),

4. att under 2011 för det under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning upptagna anslaget 2:18 *Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och forskarutbildning* ingå åtaganden om att lämna kapitaltillskott till KIC InnoEnergy SE som medför behov av framtida anslag på högst 4 500 000 kronor under 2012–2016 (avsnitt 4),

5. att under 2011–2016 besluta om kapitaltillskott till KIC InnoEnergy SE om högst 11 520 000 kronor (avsnitt 4).

Av propositionen Ett lyft för forskning och innovation följer att en ny samarbetsform för näringsliv, lärosäten och institut har etablerats genom European Institute of Innovation and Technology (EIT). Vidare har regeringen i propositionen bedömt att kopplingen mellan utbildning, forskning och innovation också innebär ett bredare angreppssätt för att bygga kompetens på strategiska områden samt att svenska aktörer bör ha goda förutsättningar att i samverkan mellan lärosäten och industri delta i de olika kunskaps- och innovationsgrupper som etableras inom ramen för EIT (prop. 2008/09:50, bet. UbU 2008/09:4, rskr. 2008/09:160).

Uppsala universitet och Kungl. Tekniska högskolan har i EIT:s första utlysning utsetts att ingå i ett samarbete inom forskning, utbildning och innovation som innebär bl.a. att de för svenska statens räkning ska förvärva en aktie vardera i ett europabolag och tillskjuta kapital till bolaget (U2010/6517/UH). Uppsala universitet och Kungl. Tekniska högskolan har mycket kort tid på sig att acceptera erbjudandet att ingå i samarbetet.

Regeringen har under beredningen av förslagen i denna proposition inhämtat synpunkter från Uppsala universitet, Kungl. Tekniska högskolan, Energimyndigheten, Verket för innovationssystem, ABB AB och Vattenfall Aktiebolag. De myndigheter och företag som har yttrat sig ställer sig positiva till förslagen.

3 Bakgrund

Europeiska institutet för innovation och teknik är ett gemenskapsorgan och utgör en juridisk person som är inrättad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 294/2008 av den 11 mars 2008 om inrättandet av Europeiska institutet för innovation och teknik. I förordningen anges att EIT:s mål är att bidra till en hållbar europeisk ekonomisk tillväxt och konkurrenskraft genom att öka medlemsstaternas och gemenskapens innovationsförmåga. Institutet ska enligt förordningen göra detta genom att främja och bedriva integrerad högre utbildnings-, forsknings- och innovationsverksamhet av högsta standard.

EIT har utsett Uppsala universitet, Kungl. Tekniska högskolan och andra internationella lärosäten, företag och forskningsinstitut att tillsammans bilda en s.k. Knowledge and Innovation Community (KIC) inom energiområdet, i det följande benämnd kunskaps- och innovationsplattformen. Kunskaps- och innovationsplattformen ska verka för att utveckla ett hållbart energisystem som möjliggör ett klimatneutralt Europa 2050 genom framgångsrik utveckling av innovationer till nya kommersialiserbara produkter och tjänster på en global marknad.

Kunskaps- och innovationsplattformen ska verka genom sex europeiska regionala noder. Varje nod ska samordna plattformens gemensamma kompetens inom ett visst tematiskt område. Uppsala universitet och Kungl. Tekniska högskolan ansvarar som nod för områdena smarta elnät och elektrisk energilagring i ett samarbete med

ABB AB och Vattenfall Aktiebolag. I satsningen ingår även noder som är placerade i Barcelona, Eindhoven/Leuven, Grenoble, Karlsruhe och Krakow. De sex noderna omfattar totalt 34 universitet, företag och forskningsinstitut. Den sammanlagda budgeten för 2010–2016 uppgår till cirka 1,5 miljarder kronor.

Kunskaps- och innovationsplattformen ska etablera en resultatorienterad och självbestämmande organisation som intensifierar omvandlingen av Europa till ett mer entreprenöriellt, innovativt och hållbart samhälle.

De lärosäten, företag och forskningsinstitut som ingår i kunskaps- och innovationsplattformen avser att bli delägare i ett europabolag (Societas Europa, SE) benämnt KIC InnoEnergy SE. Bolagets säte kommer att vara beläget i Eindhoven i Nederländerna och lyda under nederländsk lagstiftning. Det kommer inte att finnas något solidariskt ekonomiskt ansvar mellan Uppsala universitet, Kungl. Tekniska högskolan, ABB AB och Vattenfall Aktiebolag gentemot bolaget. Enligt bolagsordningen är bolagets syfte att bl.a. eftersträva de mål som, enligt förordningen om inrättandet av Europeiska institutet för innovation och teknik, tillkommer en kunskaps- och innovationsplattform samt tillhandahålla såväl administrativa, tekniska, finansiella och ekonomiska tjänster som ledningstjänster. Bolaget ska, i relation till de syften som anges i nämnda förordning, även förvärva, avyttra, förvalta och utnyttja fast och lös egendom inkluderande patent, varumärken, licenser, tillstånd och andra immateriella rättigheter samt låna in och ut pengar och agera borgensman eller garantigivare på annat sätt. Bolaget ska fördela medel till de aktörer som ingår i plattformen. Bolaget ska vara vinstdrivande och vinstutdelande. Vid bolagets likvidation ska ett eventuellt överskott betalas till någon skatteprivilegierad organisation som direkt och uteslutande ska använda överskottet till förmån för det allmänna eller för välgörande eller religiösa ändamål.

4 Förvärv av aktier och kapitaltillskott

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att besluta om förvärv av två aktier i europabolaget KIC InnoEnergy SE till ett belopp om högst 180 000 kronor.

Regeringen bemyndigas att vidta de åtgärder som krävs för att genomföra förvärvet av aktierna.

Regeringen bemyndigas att under 2011 för det under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning upptagna anslaget 2:4 *Uppsala universitet: Forskning och forskarutbildning* ingå åtaganden om att lämna kapitaltillskott till KIC InnoEnergy SE som medför behov av framtida anslag på högst 4 500 000 kronor under 2012–2016 (avsnitt 4).

Regeringen bemyndigas att under 2011 för det under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning upptagna anslaget 2:18 *Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och forskarutbildning* ingå åtaganden om att lämna kapitaltillskott till KIC InnoEnergy SE som medför behov av framtida anslag på högst 4 500 000 kronor under 2012–2016 (avsnitt 4).

Regeringen bemyndigas att under 2011–2016 besluta om kapitaltillskott till KIC InnoEnergy SE om högst 11 520 000 kronor (avsnitt 4).

Skälen för regeringens förslag: Deltagandet i uppbyggandet och driften av en kunskaps- och innovationsplattform inom hållbar energi stärker Sveriges position i Europa inom området. De deltagande lärosätena ges enligt regeringens mening en unik möjlighet att utveckla ett samarbete inom energiområdet. Detta befäster lärosätenas ställning i världen som ledande inom områdena smarta elnät och elektrisk lagring. Genom tillgången till excellent forskning och utbildning kommer de deltagande företagen att stärka sin globala konkurrenskraft. Samarbetet i kunskaps- och innovationsplattformen ger förutsättningar att skapa innovationer, nya affärstillfällen och nya arbetstillfällen. Små och medelstora företag ska kunna involveras på samma sätt som större företag.

De fyra svenska deltagarna, ABB AB och Vattenfall Aktiebolag samt, för svenska statens räkning, Uppsala universitet och Kungl. Tekniska högskolan har tillsammans med de trettio andra universiteten, företagen och forskningsinstitutet förhandlat fram ett privaträttsligt aktieägaravtal (General Partnership Agreement on KIC InnoEnergy) inom energiområdet. Avtalet innebär bl.a. att varje part ska förvärva en aktie vardera vid en nyemission i ett europabolag, KIC InnoEnergy SE, som ska samordna och förmedla medel från EIT till bland andra de fyra svenska aktörerna. Kostnaden för att förvärva en aktie uppgår till 10 000 euro, vilket motsvarar 90 000 kronor. Vidare innebär avtalet att parterna ska bidra med samfinansiering i form av s.k. in kind-bidrag uppgående till 900 000 euro vardera per år 2011–2016 och med 450 000 euro

vardera för 2010. Sådana bidrag kan bestå av t.ex. personal, lokaler och utrustning för forskningsändamål. Tillhandahållandet av in kind-bidrag är avsett att ske inom ramen för Uppsala universitets och Kungl. Tekniska högskolans löpande verksamhet. Omfattningen av den samfinansierade bidragsverksamheten ska redovisas i myndigheternas årsredovisningar. Av avtalet följer också att varje part ska bidra med finansieringen av bolaget med 100 000 euro, vilket motsvarar 900 000 kronor per kalenderår, under sex år, i form av kapitaltillskott. För startåret 2010 uppgår denna förpliktelse till 40 000 euro, vilket motsvarar 360 000 kronor för varje part. Kapitaltillskottet för 2010 får betalas in under 2011. Sammantaget motsvarar detta ett kapitaltillskott om 5 760 000 kronor för varje part.

För att möjliggöra detta föreslås att regeringen ska bemyndigas att besluta om förvärv av två aktier i europabolaget KIC InnoEnergy SE och vidta de åtgärder som krävs för att genomföra förvärvet. Vidare föreslås att regeringen bemyndigas att ingå åtagande om att lämna kapitaltillskott om sammanlagt 11 520 000 kronor under 2011–2016 och besluta om kapitaltillskott till KIC InnoEnergy SE. Kostnaderna för att förvärva aktierna och lämna kapitaltillskott ska med lika delar belasta de på statsbudgeten under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning uppförda anslagen 2:4 *Uppsala universitet: Forskning och forskarutbildning* och 2:18 *Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och forskarutbildning*.

Efter riksdagens bemyndigande avser regeringen att bemyndiga Uppsala universitet och Kungl. Tekniska högskolan att genomföra förvärvet med därtill hörande åtgärder och att tillskjuta kapital.

5 Konsekvenser av förslagen

Konsekvenser för Uppsala universitet, Kungl. Tekniska högskolan och det svenska näringslivet

Förslagen i denna proposition möjliggör för Uppsala universitet och Kungl. Tekniska högskolan att i nära samverkan med industrin bidra till Europas framtida välbefinnande genom att skapa nya jobb, spetsutbildningar inom hållbar energi och nya högteknologiska innovativa produkter och tjänster. Detta kan också bidra till att nya företag bildas. Vidare kan samarbetet resultera i att Sverige stärker sin ledande roll och sin internationella konkurrenskraft inom området hållbar energi.

Ekonomiska konsekvenser för staten

Såsom tidigare har redovisats ska kostnaderna för att förvärva aktierna och lämna kapitaltillskott i KIC InnoEnergy SE belasta de under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning upptagna anslagen 2:4 *Uppsala universitet: Forskning och forskarutbildning* samt 2:18 *Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och forskarutbildning*. Förslagen i propositionen medför inte något behov av ytterligare medel i förhållande

till vad som har föreslagits i budgetpropositionen för 2011 för dessa Prop. 2010/11:38
anslag för 2011 och vad som har beräknats för 2012–2014. Regeringen
bedömer att kapitaltillskotten för 2015 och 2016 kan finansieras inom
prognostiserade ramar för ovan nämnda anslag.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 25 november 2010

Närvarande: statsministern Reinfeldt, ordförande, och statsråden Björklund, Bildt, Larsson, Erlandsson, Carlgren, Hägglund, Borg, Billström, Adelson Liljeroth, Tolgfors, Björling, Ohlsson, Norman, Attefall, Kristersson, Elmsäter-Svärd, Ullenhag, Hatt

Föredragande: statsrådet Björklund

Regeringen beslutar proposition 2010/11:38 Fördjupad samverkan inom forskning, utbildning och innovation – hållbar energi.